

Jolka Milič

IZ SODOBNE ITALIJANSKE LIRIKE

Izbrati dva ali več pesnikov iz naravnost nepreglednega števila italijanskih lirikov, poetov in verzifikatorjev obeh spolov, je dokaj tvegana zadeva, da ne rečem velika predrznost, še zlasti če ne greš ponje (ali ponju) v to ali ono bolj ali manj slovito antologijo sodobnega italijanskega pesništva, ki je hočeš nočeš opravila tudi zate korenito selekcijo in posledično, ko izbiraš, skoraj ne moreš zgrešiti, saj se dejansko odločiš – ne glede koga boš izbral – za predstavitev že priznane veličine, da ne rečem za že davno odkriti monument, z malodane natančno določenim mestom na italijanskem parnasu, v katerega veljavnost niti ne smeš podvomiti. Torej nič lažjega kot ribariti v ribnikih z vseskozi zajamčeno kvaliteto plavajočih rib in ribonov. To je približno tako, kot se naročiti na sobotno izdajo nekega primorskega časnika, ki abonentom obljublja nagradno akcijo, ki bo nagradila PRAV VSE sodelujoče. Skratka, sploh ne moreš zgrešiti, pa če na slepo izbiraš.

No, jaz sem vrgla svoj trnek v navaden ribnik, kjer lahko uloviš večjo ali manjšo ribo. Ali pa nič, star čevelj. Z upanjem kajpak, da sem imela srečno roko. Saj se moja dva pesnika nadvse zavzeto in uspešno udeležujeta na pesniškem in kulturnem področju in pridno podirata regionalne zapreke in pregraje, da me sploh ne bi začudilo, če bi kot živa voda kdaj tudi vdrla ali prodrla v kakšen nacionalni cvetober. Pa tudi če bi ju ta srečna ... konjunktura obšla. Glavno je, da znata kaj povedati in da povesta dovolj melodično in duhovito. In da sta nam všeč. Meni sta.

Elio Andriuli

GRENKA SAMOTA

ETRUŠČANSKA POROČENCA

Objeta na žari se nam smehljata
etruščanska zakonca. Živela sta. Zdaj
zreta na svet od daleč. Videz ponavlja
skrivnostne pravljice: modrino
neba, ptičje sprelete, menjavanje
letnih časov. Stojita. Že davno sta
prestopila prag umrlih. Počasen sen
je legel na njuna srca. Ne govorite jima
o trepetavi luči, ne pravite jima spet
o igri oblakov. Saj bi lahko vznemirili
njuno neizrekljivo vednost;
zdrabili bi ju iz zamaknjenosti. Črna žalost
bi ju obšla. Ne bi zmogla več zdajšnje
vedrine. Vodijo ju starodavni
pogledi. Za njimi hodita:
ona, manjša, on pa jo varuje.
Čisto spokojno strmita v prihodnost.

Sonce zahaja. Na zid padajo
njegovi drobc, živo bleščanje,
ki zažari v pisanih odsevih.
Trenutek je obstal. Vesolje čaka.

OB POSLUŠANJU AISHILOVEGA AGAMEMNONA

»Znanje je bolečina,« pravi zbor. »Znanje je bolečina,« si zamišljeno ponavlja duša poslušalca. V tihoti gledališke dvorane odmevajo glasovi kot usodne prerokbe. Kralj, mi to vemo, bo umorjen: ne more več ubežati svoji usodi. Ifigenija je že davno mrtva in bliža se ura še strašnejšega zločina. Ledeno mrzlo je ženino srce, okamenelo je od mračnega sovraštva. In bliža se že voz junaškega zmagovalca in dvorna vrata se že odpirajo. Kasandra nam bo razodela prihodnost. Dolg krik se bo razlegel iz njenih ust. Glejte, ona vidi.

Kri, ki jo je priklicala stara krivda, se pred nami znova preliva.

SPUST V PODZEMLJE

Orfej, ko skoraj izpolni svoje drzno dejanje, se ozre nazaj in ponovno izgubi Evridiko, njen zategli krik se oddaljuje v temi, ki se je za vedno polasti, zaman je kriljenje njenih rok... Vse in nič je življenje. Zgodi se pač, da dosežeš in obenem ubiješ svojo najskrivnejšo radost. V nizu begotnih ogledal se soočiš s svojo za vselej razdvojeno podobo. Potem pa te žre obžalovanje po vsem, kar si zgubil.

Na grmadi misli zaman požigaš čas, ki te dela bledega in nemega.

USLIŠAL GA JE

»Rajši umreti v cvetu mladosti,
ne da bi vedeli za propadanje, kot gledati
iz dneva v dan počasno približevanje
sovražnice, ki nam odvzame slo po
življenju in zatre v nas vsako veselje.«

Tako je dejal nekega jutra. Uslišal ga je
bog prepadov. Zdaj na njegovem grobu že
raste trava in grenka samota.

MORSKA DRAMA

V hipu švigne riba po plenu: čvrsto
ga drži v gobcu. Žrtev se zvija
in polzi na dno neusmiljenega
žrela. Kot klešče ostri zobje
jo tiščijo in ob vsakem trzaju
drsi vedno nižje. Vsa iz sebe od groze
vidi, kako svet zgineva, ta mili dar,
ki ji je bil dan nekoč, in nič ne more,
da bi ubežala strahoviti usodi,
v katero so zdaj zazrte njene oči in ji
polni srce z bridkostjo, medtem ko
njen dih že pojema.

Neizmerna tema
zazeva okoli nje, ko čisto obupana
napne zadnje sile, da se vzdigne
nad živim bleščanjem krvi
in slednjič ponikne v svoj konec.

PLIMOVANJA

Počasni glas nihajočih plimovanj
se zdaj vrača s svojim šepetom
in nam prepeva v srcu. In kako narašča
iz goste teme, in kako pritiska
na legendarno navzočnost alg in čeri,

medtem ko seže do negotovih meja
duše.

V mrakobi izginjajo
slepila preteklosti. Živi
le naše upanje in prevara,
ki ga zaobjema. A koliko lepote
je v tem boju, ki odreka času
zmago. Zdaj vem: nič ne pomaga
se upirati usodi. Tvoja radost
se razgubi po neznanih poteh,
postane blede čakanje.

Najdeš jo spet
še bolj žarečo tistega dne, ko te pokliče
veter iz zvezdnih višav (ti si sam in ves prevzet
od začudenja) in te odnese s sabo.

VSE DRUGO

V siju tega žarečega neba,
ki se prenavlja, poslušam besede,
ki mi jih praviš, zrem v tvoje oči,
da bi iz njih razbral odsev privida,
ki te obdaja. Sonce se večja,
rdeče ob zahodu. Ponavljaš mi
vse misli srečne dobe,
izgubljene v preteklosti; njene skrivnosti,
njeno živo legendo, v kateri spet najdem
nekdanje bogastvo. Na tvojem licu
večer postaja lahak. Mil žarek
se te dotakne s svojim sladkim začudenjem;
vso te oživi v svoji slavi.

Dan, ki naju čaka, se staplja
z onim, ki sva ga že doživela; vrača
nama svoje svetle obljube, svoje ure,
svoja nežna pričakovanja, gotovosti
za vselej ohranjene v spominu.
Prihodnost je v sanjah, ki jo ustvarjajo.
Ti stegneš roko z mislijo,
ki te očara; in pričaraš
bivanje; izumiš še dragocenost

novega trenutka; zapadeš slepilo
nove zore: čakaš, da te premaga
s svojo toploto. Vse drugo je brez pomena.

TI REČEŠ

Ti rečeš: »Prišla je že jesen.« Dan
raste na svojem visokem nebu; počiva
med zlatimi odsevi. Z vinogradov
se ponuja sladko grozdje. In pot se že
pobarva z novimi prosojnostmi;
življenje se ureja po širnem prostranstvu;
zamikajo ga nove steze. Celo leto
je minilo, odkar sva prišla sem
iskat miru in zdi se, ko da je
minila ura. Lahkotno padajo
tvoje besede; počasi naju zaprejo
v čarni ris razigranih mavričnih
misli. In vse je sonce.

Vendar ni ta svetloba, ni to jezero
spomina, ki zažari v nenadnem blišču
in v prerojenih upih, da postaneta
lažji najini srca, to kar ublaži
vse bolečine, marveč gotovost,
da sva skupaj, tule, skrivaj v miru
te kratke ure, ki nama daje svoj
nenadejani dar, nama obema, ki
nevedno hodiva po svetu. In v naglem
teku let, ki naju spodnaša in daleč
odnese, je kot dih nove mladosti.
Kot nepričakovani in bliskoviti
klic. Kot obljuba prihodnjega
blagra.

ELIO ANDRIUOLI se je rodil v Genovi leta 1932. V tem ligurskem mestu tudi poučuje pravo in ekonomijo na višji šoli. Je sourednik revije »Contrappunto« in sodeluje pri nešteti drugih, in sicer: Resine, Liguria, Arte Stampa, L'Agave itd. Objavil je naslednje pesniške zbirke: *Il tuo volto si perde* (Tvoje obličje se zgublja), 1961; *La tromba d'oro* (Zlata trobenta), 1971; *La spirale dei giorni* (Spirala dni); *Quartine* (Kvartine), 1975; *Fughe nel tempo* (Pobegi v čas), 1976; *Equinozio* (Enakonočje), 1979; *Reperti* (Najdbe), 1984; *Stagioni* (Letni časi), 1986; *Maree* (Plimovanja), 1990 in *La traccia nel labirinto* (Sled v blodnjaku), 1991. Izdal je tudi več esejskičnih knjig in uredil pesniško antologijo skupaj s pesnikom Silvanom Demar-chijem z naslovom *Gruppo Golfo '89 – Per una poesia come ispirazione* (Skupina Zaliv '89 – Za pesem kot navdih), 1990. Prejel je več priznanj in književnih nagrad nacionalnega pomena. Prevedene pesmi so iz antologijske zbirke *Sled v blodnjaku*, ki je izšla v Ligurii leta 1991.

Prevajalka Jolka Milič